

JUDr. Lenka Praženková, predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky

Súdna rada Slovenskej republiky
Hlavné námestie č. 8
814 22 Bratislava

Stanovisko k dôvodom uvedeným v návrhu šiestich členov Súdnej rady Slovenskej republiky na odvolanie predsedníčky Súdnej rady Slovenskej republiky zo dňa 26. mája 2020

Aj napriek tomu, že som sa dnešného dňa rozhodla **vzdať sa funkcie predsedníčky súdnej rady, považujem za dôležité zaujať stanovisko ku skutočnostiam uvedených v návrhu, a to s ohľadom na odbornú i laickú verejnosť, sudcovský stav, ako aj sudcov, ktorí mi dali mandát.** Nechcem totiž nechať otázky, ktoré návrh možno u viacerých vyvolal, nezodpovedané, či nevysvetlené.

Šiesti členovia Súdnej rady Slovenskej republiky JUDr. Katarína Javorčíková, JUDr. Eva Mišíková, JUDr. Alena Svetlovská, JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Andrej Majerník a JUDr. Lajos Mészáros podali návrh na moje **odvolanie z funkcie** predsedníčky Súdnej rady Slovenskej republiky z dôvodov uvedených v **§ 4b ods. 3 písm. a) a c)** zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 185/2002 Z. z.“) - *Súdna rada môže predsedu súdnej rady odvolať, ak a) jeho zotrvaním vo funkcii môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť súdnictva alebo dobrá povesť súdnictva, c) opakovane porušuje svoje povinnosti.*

Dôvod na odvolanie predsedu súdnej rady uvedený v **§ 4b ods. 3 písm. a)** zákona č. 185/2002 Z. z. bol doplnený v skrátenom legislatívnom konaní **zákonom č. 62/2020 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 27. marca 2020 a nie 25. marca 2020, ako uvádzajú navrhovatelia v návrhu na moje odvolanie.** Táto právna úprava bola okrem iného aj v časti týkajúcej sa nového dôvodu na odvolanie predsedu súdnej rady **napadnutá na Ústavnom súde Slovenskej republiky** (ďalej len „ústavný súd“) skupinou poslancov, **okrem iného pre porušenie legislatívnych pravidiel jeho prijatia.** Ústavný súd **prijal návrh skupiny poslancov dňa 13. mája 2020 na ďalšie konanie s odôvodnením, že považuje za vhodné podrobiť napadnuté právne normy meritórnemu prieskumu (PL. ÚS 13/2020).** Navrhovatelia argumentujú, že je možné uvedenú právnu úpravu aplikovať na moje terajšie konanie a aj na konanie predchádzajúce dátumu účinnosti právnej úpravy, ak dôsledky pretrvávajú aj po dni účinnosti právnej úpravy.

Predovšetkým je potrebné uviesť, že **predseda súdnej rady má ústavné oprávnenie riadiť a organizovať činnosť súdnej rady (čl. 141a ods. 7 ústavy), pričom na prijatie platného uznesenia súdnej rady je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov, čo predstavuje kvórum pre právne záväzné rozhodnutie súdnej rady (čl. 141a ods. 6 ústavy).** V návrhu sú uvádzané mnohé skutočnosti, s ktorými navrhovatelia nesúhlasia, avšak ide o konanie a rozhodovanie vo výlučnej pôsobnosti súdnej rady (rozhodovanie v zbore ako kolektívneho ústavného orgánu), ktorá prijíma uznesenia demokratickým spôsobom (hlasovanie nadpolovičnou väčšinou všetkých členov). **Je teda vylúčená možnosť platného rozhodnutia súdnej rady len na základe rozhodnutia jej predsedu.**

Zodpovednosť predstaviteľa verejnej moci je daná **len vtedy, ak v rámci svojej kompetencie nepostupoval pri interpretácii a aplikácii zákona a všeobecne záväzných právnych predpisov spôsobom, ktorým sa mal zabezpečiť ich výklad v súlade s ústavou v zmysle čl. 152 ods. 4 a čl. 2 ods. 2 ústavy.**

Za právne záväzné rozhodnutie kolektívneho orgánu (rozhodovanie v zbore) **nie je možné vyvodzovať individuálnu zodpovednosť proti jednotlivým jeho členom, teda ani proti predsedovi súdnej rady, ktorý je tiež členom súdnej rady a disponuje pri hlasovaní jedným hlasom rovnakej váhy voči ostatným 17 hlasom členov súdnej rady.** Ústavný súd totiž konštatoval aj to, že za hlasovanie v súdnej rade nemožno brať hlasujúceho člena súdnej rady na zodpovednosť (III.ÚS 238/05).

K jednotlivým dôvodom uvedeným v návrhu uvádzam nasledovné vysvetlenia:

I. predsedníčka súdnej rady opakovane porušuje svoje povinnosti (dôvod uvedený v § 4b ods. 3 písm. c) zákona č. 185/2002 Z. z.:

Opakované porušenie povinností navrhovateľa vysvetľujú tým, že jediným členom súdnej rady, ktorý v nej pôsobí na báze povolania je predseda súdnej rady a ostatní členovia vykonávajú svoje funkcie ako neplatené a dobrovoľné pozície. A tomu zodpovedá rozhodujúca úloha predsedu súdnej rady pri určovaní predmetu rokovania súdnej rady. V tejto súvislosti sa navrhovatelia odvolávajú na čl. 2 ods. 1 Rokovacieho poriadku súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „rokovací poriadok“) a to, že zasadnutie súdnej rady zvoláva podľa potreby, najmenej však raz za tri mesiace, predseda súdnej rady a určí miesto, deň a hodinu jeho konania a navrhne program zasadnutia súdnej rady.

Všetci členovia súdnej rady, bez ohľadu na to, kým boli za člena súdnej rady ustanovení, by mali byť pri výkone svojej funkcie nezávislí, vykonávajú svoju funkciu osobne, čo najlepšie, podľa svojho presvedčenia a sú viazaní ústavou, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, zákonmi, štatútom, rokovacím poriadkom a uzneseniami súdnej rady a postavenie jednotlivých členov súdnej rady má rovnakú váhu, aj keď nie je členstvo na báze povolania a už vôbec sa nemôže za slovami „neplatené a dobrovoľné pozície“ schovávať vykonávanie kompetencií súdnej rady jednotlivými členmi súdnej rady, za formálne a bez podielu na rozhodovaní a výkone kompetencií súdnej rady.

Súdna rada je zaradená v 7. hlave ústavy (Súdna moc) je ústavným orgánom zloženým z 9 nominantov sudcov, 3 nominantov prezidenta Slovenskej republiky, 3 nominantov Národnej rady Slovenskej republiky a 3 nominantov vlády Slovenskej republiky. **Na schválenie uznesenia súdnej rady je potrebných aspoň 10 hlasov, čo je nadpolovičná väčšina všetkých členov súdnej rady. Uplatňovanie kompetencií súdnej rady nemôže byť založené na rozhodovaní samotného predsedu súdnej rady, teda aby predseda súdnej rady, prípadne iný predsedajúci člen, bol braný na zodpovednosť za kompetencie, ktoré prináležia súdnej rade ako celku a o ktorých rozhoduje ako kolektívny orgán prostredníctvom svojich uznesení.**

Je pravdou, že za súdnu radu koná predseda súdnej rady alebo podpredseda súdnej rady, prípadne vekovo najstarší člen súdnej rady, avšak **koná v rozsahu ustanovenom ústavou, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, zákonmi, štatútom, rokovacím poriadkom a uznesením súdnej rady.** Toto znenie je uvedené aj v Štatúte Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „štatút“) (čl. 9 ods. 3).

Ústava ako aj zákony rozlišujú **kompetencie zverené osobe predsedu súdnej rady alebo vo vzťahu k predsedovi súdnej rady od kompetencií zverených súdnej rade ako kolektívnemu orgánu alebo vo vzťahu k súdnej rade.** Osobitnou kategóriou sú kompetencie členov súdnej rady.

Kompetencie predsedu súdnej rady sú jednak tvorené originálnymi kompetenciami monokratického rozhodovania, ktoré sú vykonávané vôľovým prvkom samotného predsedu súdnej rady, to znamená rozhoduje samostatne, či a akým spôsobom ich vykoná, alebo či ich nevykoná (napr. zvolanie zasadnutia, vyhlásenie voľby predsedu najvyššieho súdu, jednotlivé návrhové oprávnenia – disciplinárne návrhy a pod.).

Druhú skupinu kompetencií predsedu súdnej rady tvoria kompetencie, ktoré mu zákon zveruje, ale zároveň zákon umožňuje modifikovať ich vykonávanie zásahom (návrhom, zmenou, súhlasom) zo strany jednotlivých členov súdnej rady alebo súdnej rady ako celku.

Porušenie povinnosti predsedu súdnej rady je možné spájať len s originálnymi kompetenciami, ktoré **prináležia priamo osobe predsedu súdnej rady ako jeho povinnosti, teda ak kompetencia spočíva v povinnosti niečo konať alebo nekonať.**

Kompetenciou predsedu súdnej rady vo vzťahu k namietaným porušeniam je najmä:

- riadiť a organizovať činnosť súdnej rady (čl. 141a ods. 7 ústavy);
- zvolávať a viesť zasadnutie súdnej rady (§ 6 ods. zákon č. 185/2002 Z. z.);
- navrhovať program súdnej rady (§ 6 ods. 2 zákona č. 185/2002 Z. z.);
- zabezpečovať zverejnenie informácií o činnosti súdnej rady na webovom sídle súdnej rady, termínu zasadnutia súdnej rady, návrhu programu zasadnutia súdnej rady a materiálov, o ktorých má podľa návrhu programu zasadnutia súdna rada rokovať,

prijaté uznesenia súdnej rady, zápisnice z hlasovania, zápisnice zo zasadnutia súdnej rady a zvukový záznam zo zasadnutia súdnej rady (§ 6 ods. 11 zákona č. 185/2002 Z. z.);

- vytvoriť podmienky na účasť verejnosti na zasadnutiach súdnej rady a zvolať zasadnutie súdnej rady vo vhodnej miestnosti s prihliadnutím na rozsah predpokladaného záujmu i možnosti (§ 7 ods. 1 zákona č. 185/2002 Z. z.);
- zabezpečiť doručenie zoznamu kandidátov na predsedu najvyššieho súdu alebo podpredsedu najvyššieho súdu členom súdnej rady (§ 27a ods. 6 zákona č. 185/2002 Z. z.);
- zabezpečiť doručenie pozvánky kandidátom na predsedu najvyššieho súdu alebo podpredsedu najvyššieho súdu na zasadnutie súdnej rady (§ 27b ods. 1 zákona č. 185/2002 Z. z.);
- písomne prizvať na najbližšie zasadnutie súdnej rady kandidátov na funkciu sudcu, ktorí spĺňajú predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktorí absolvovali prípravné vzdelávanie a udelili súhlas (§ 27fa ods. 5 zákona č. 185/2002 Z. z.).

Predseda súdnej rady má síce kompetenciu zvolávať zasadnutie a navrhovať program (čo som robila), ale zároveň každý člen súdnej rady má právo doplniť program, aj predkladať materiály ním vypracované, navrhovať riešenia a opatrenia súvisiace s posilnením dôvery verejnosti v súdnictvo. Samozrejme je dôležité rozdiskutovať mnohé problémy a vypočuť si názory na vec živou diskúziou a následne urobiť závery, t.j. rozhodovať prostredníctvom uznesení súdnej rady. Túto úlohu nemá samostatne predseda súdnej rady a nemôže zodpovedať za kompetencie, ktoré prináležia súdnej rade, a o ktorých je povinná rozhodovať súdna rada ako kolektívny orgán. **Predseda súdnej rady nemôže zodpovedať za to, ako súdna rada v rámci daných kompetencií rozhoduje. Pri rozhodovaní súdnej rady má predseda súdnej rady jeden hlas z 18 hlasov.**

Dôsledne som realizovala pôsobnosť o zvolaní zasadnutí súdnej rady v zmysle čl. 141a ods. 7 ústavy a čl. 2 ods. 1 rokovacieho poriadku, keďže **zasadnutia boli zvolávané na pravidelnej mesačnej báze podľa § 6 ods. 4 zák.č. 185/2002 Z.z.** (spravidla posledný pondelok v príslušnom mesiaci). Aktívne plnenie uvedeného oprávnenia nie je v žiadnej vecnej príčinnej súvislosti so znižovaním dôveryhodnosti justície (jej poklesom). Vo veciach, ktoré neznesli odklad a bolo možné o nich rozhodovať mimo zasadnutia, požiadala som členov súdnej rady o hlasovanie o uznesení mimo zasadnutia (§ 6 ods. 1 zák.č. 185/2002 Z.z.)

Verejné zasadnutia súdnej rady, zverejňovanie zvukových záznamov zo zasadnutí (dokonca zaviedla som v záujme širšej informovanosti verejnosti i sudcov online prenosy zo zasadnutia súdnej rady), ako aj spôsob zvolávania zasadnutí a zverejňovania materiálov, diskusie medzi členmi súdnej rady k prerokovávaným bodom uskutočňované na zasadnutiach súdnej rady a verejné hlasovanie členov súdnej rady zabezpečujú náležitú transparentnosť zasadnutí, ako možnosť pre verejnosť získať potrebné informácie o činnosti súdnej rady a súdov. Na pokles dôveryhodnosti

justície konaním súdnej rady by mohlo negatívne vplývať, ak by vyššie uvedené súdna rada nespĺňala.

Súhlas s transparentnosťou konania a rozhodovania súdnej rady vyjadrila súdna rada aj prijatím uznesenia č. 267/2019 z 26. novembra 2019 k podnetu na legislatívnu zmenu - rozšírenie verejného hlasovania súdnej rady, ktorým podporila neodkladné prijatie legislatívnych zmien smerujúcich k zavedeniu verejného hlasovania súdnej rady pri všetkých jej rozhodnutiach.

Navyše uvedené kompetencie predsedu súdnej rady sú **vyvážené kompetenciami, či už súdnej rady ako celku** (vymenované v čl. 3 štatútu) **alebo kompetenciami jednotlivých členov súdnej rady,** ktorí majú rovnako rozhodujúcu úlohu pri určovaní predmetu rokovania súdnej rady. Medzi takéto kompetencie patrí:

- možnosť každého člena navrhnúť zmenu alebo doplnenie programu (§ 6 ods. 2 zákona č. 185/2002 Z. z.) s následným schvaľovaním navrhovanej zmeny alebo doplnenia hlasovaním súdnej rady (**teda nie rozhodnutím predsedu súdnej rady**);
- v zákonnej úprave je tiež zakotvená povinnosť predsedu súdnej rady zaradiť zmenu alebo doplnenie programu, ak zmenu alebo doplnenie programu navrhli najmenej traja členovia (§ 6 ods. 2 zákona č. 185/2002 Z. z.);
- taktiež je zakotvená povinnosť predsedu súdnej rady zvolať zasadnutie súdnej rady, ak o zvolanie písomne požiada najmenej tretina členov súdnej rady (§ 6 ods. 4 zákona č. 185/2002 Z. z.).

Nestalo sa, že by bolo z mojej strany znemožnené členovi alebo členom súdnej rady predložiť alebo navrhnúť doplnenie programu zasadnutia. O konečnom znení programu každého zasadnutia vždy rozhoduje súdna rada svojim hlasovaním. V prípade, že traja členovia navrhli doplniť program o konkrétny bod, tento bod bol do programu zaradený.

Navrhovatelia sa odvolávajú na porušenie čl. 9 ods. 3 štatútu (*za súdnu radu koná predseda súdnej rady ...*), avšak predseda súdnej rady koná **len v rozsahu kompetencií súdnej rady a ňou prijatých uznesení v rozsahu pôsobnosti súdnej rady uvedených v čl. 3 štatútu,** ktoré sú:

- **zabezpečovať** plnenie úloh verejnej kontroly súdnictva;
- **vyhodnocovať** majetkové priznania sudcov;
- **prijímať** stanovisko, či kandidát na vymenovanie za sudcu spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti;
- **predkladať** prezidentovi Slovenskej republiky návrhy kandidátov na vymenovanie sudcov ale aj návrhy na odvolanie sudcov, návrhy na vymenovanie predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vláde návrhy kandidátov na sudcov, ktorí by mali za Slovenskú republiku pôsobiť v medzinárodných súdnych orgánoch;
- **rozhodovať** o pridelení a preložení sudcov, stáži sudcu;
- **vyhlasovať** voľby predsedov a členov disciplinárnych senátov;

- **voliť** členov a predsedov disciplinárnych senátov, členov rady Justičnej akadémie Slovenskej republiky, kandidátov na členov výberových komisií, ale samozrejme aj voliť a odvolávať predsedu a podpredsedu súdnej rady;
- **vyjadrovať** sa k návrhu štátneho rozpočtu súdov Slovenskej republiky;
- **vydávať** zásady sudcovskej etiky v spolupráci s orgánmi sudcovskej samosprávy;
- **prerokovávať** správy o čerpaní rozpočtových prostriedkov súdov, počet miest kandidátov na funkciu sudcu obsadzovaných hromadným výberovým konaním;
- **schvaľovať** štatút, rokovací poriadok, zásady súvisiace s povoľovaním práce na doma, výberovým konaním na ustanovenie do vyššej sudcovskej funkcie, zásady odbornej prípravy justičných čakaateľov, a tiež rozvrh práce disciplinárnych senátov a jeho zmeny a harmonogramy revízií;
- **koordinovať** činnosť sudcovských rád;
- **zaujímať** stanoviská k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov, koncepčných dokumentov týkajúcich sa súdnictva, ktoré sa predkladajú na rokovanie národnej rady a vlády;
- **podieľať** sa na rozvoji ľudských zdrojov v súdnictve;
- **určovať** obsahovú náplň vzdelávania sudcov;
- **dávať súhlas** na odpustenie vykonania odbornej justičnej skúšky, so započítaním inej právnej praxe sudcu, na vzatie do väzby prísediaceho;
- **predkladať** podnety na prijatie všeobecne záväzných právnych predpisov;
- **dohliadať** na dodržiavanie zásad dôstojnosti disciplinárneho konania a plynulosti disciplinárneho konania;
- **navrhovať** odvolanie predsedu súdu.

Pri naplňaní týchto ústavných a zákonných kompetencií ide o kolektívne konanie a rozhodovanie súdnej rady, a tiež aj jej zodpovednosť ako celku. **Tieto kompetencie nemôže prebrať a ani za ne zodpovedať predseda súdnej rady ako jednotlivec, ktorý je súčasťou tohto ústavného orgánu konštituovaného na základe nominácií jednotlivých mocí v štáte.**

1. Navrhovatelia mi vytýkajú, že *nie sú prijaté opatrenia na posilňovanie dôvery verejnosti v súdnictvo*, a že od môjho nástupu do funkcie dôvera k súdnictvu klesala a dostala sa, podľa poslednej správy Európskej komisie, na úroveň, ktorá slovenskú justíciu radí na posledné miesto.

S takýmto zosobením zodpovednosti za stav celého súdnictva voči jednej osobe, si dovoľím nesúhlasiť. Úroveň, na ktorú sa súdnictvo dostalo, ovplyvnili mnohé javy a rôzne problémy, ktorými trpí už dlhodobo. Pravdou je, že v poslednom období dôverou verejnosti mimoriadne otriasli, najmä udalosti a informácie, ktoré nastali a boli zverejnené od augusta 2019 (v súvislosti s medializovanými informáciami z komunikácie Threema, či následne s policajnou akciou Búrka).

Už v roku 2014 sa k stavu justície vyjadril aj prof. JUDr. Ján Mazák, PhD., resp. jeho ústami vtedajší prezident SR v článku „Združenie sudcov chce posunúť previerky na

Ústavný súd“ publikovanom 30. júna 2014 na webovej stránke denníka Pravda, v ktorom je uvedené: „Prezident Kiska podľa jeho poradcu a experta na ústavné právo Jána Mazáka úplne chápe politickú aj zákonodarnú moc, že sa rozhodla prijať také radikálne riešenie, pretože dôveryhodnosť slovenského súdnictva je na najnižšej možnej úrovni.“. **Išlo o stretnutie prezidenta v júni 2014 s predstaviteľmi združenia Sudcovia „Za otvorenú justíciu“ po tom ako podpísal novelu zahŕňajúcu paušálne previerky sudcov.**

Podľa § 3a písm. c) zákona č. 185/2002 Z. z. súdna rada prijíma **opatrenia na posilňovanie dôvery verejnosti v súdnictvo.**

Z textácie zákona, ako aj z dôvodovej správy k nemu, vyplýva, že prijímanie opatrení na posilňovanie dôvery verejnosti v súdnictvo je kompetenciou súdnej rady a nie výlučnou kompetenciou predsedu súdnej rady. Konštrukcia správy o výkone pôsobnosti súdnej rady podľa § 3a a § 3b zákona č. 185/2002 Z. z. a od toho sa odvíjajúce znenie obsahu správy bola nastavená od prijatia zmeny zákona, v ktorom sa **uložila povinnosť súdnej rade vypracovať a zverejňovať každoročne správu o jej činnosti.** To znamená od roku 2015, t. j. nie od môjho nástupu do funkcie predsedu súdnej rady. Správa o výkone pôsobnosti súdnej rady podľa § 3a a § 3b zákona č. 185/2002 Z. z. za rok 2019 ešte nebola prijatá, nakoľko na základe požiadaviek členov súdnej rady bolo navrhnuté jej doplnenie. Každý člen súdnej rady má právo k predloženej správe navrhnúť doplnenia, vrátane návrhov opatrení na posilňovanie dôveryhodnosti v súdnictvo.

Základným poslaním kompetencie súdnej rady podľa § 3a zákona č. 185/2002 Z. z. je formovanie ďalšieho smerovania súdnictva, a to na základe uplatňovania svojej pôsobnosti ako celku. **Súdna rada prostredníctvom svojich členov sa v rokoch 2018 a 2019 aktívne zúčastňovala na projekte realizovanom v spolupráci s Európskou komisiou pre efektívnu justíciu (CEPEJ), v rámci ktorého sa prijímajú opatrenia na zvýšenie efektívnosti súdnictva a tým aj zvýšenie jej dôveryhodnosti.** Podotýkam, že vstup členov súdnej rady do týchto projektov v rámci pracovných skupín nie je formálny, ale aktívne sa podieľajú na tvorbe návrhov riešení pre lepšie nastavenie súdneho systému, jeho fungovania a smerovania súdnictva. **Niekoľkokrát som aj na stretnutiach s expertmi CEPEJ ocenila, že táto reforma súdnictva sa uskutočňuje s výrazným zapojením sudcov a v rámci širokej diskusie so sudcami.** Sudcovia tak prejavili skutočný záujem na zlepšení stavu v súdnictve. Verím, že tomu tak bude aj naďalej, pretože to aj samotní experti zo CEPEJ považovali za veľmi dôležité.

V rámci tejto reformy sme z pracovnej skupiny týkajúcej sa personálnych a finančných zdrojov aj spolu s ďalšou členkou súdnej rady Mgr. Kosovou, ktorá bola do tejto pracovnej skupiny nominovaná spolu so mnou súdnou radou, rozvinuli ďalší projekt v spolupráci so CEPEJ a Analytickým centrom MS SR, tzv. váhy prípadov. Aktívne sme viedli diskusiu so sudcami SR o konkrétnej metodike zberu a rozsahu potrebných dát pre určenie váh prípadov. **Niekoľkokrát sme absolvovali v priebehu roka 2019 stretnutia so sudcami z celej Slovenskej republiky, v každom obvode krajského súdu aj spolu so zástupcami Analytického centra MS SR a expertkou zo**

CEPEJ. V rámci projektu sme spolupracovali aj s PF UK. V prípade dokončenia tohto projektu by sa podarilo prvý krát historicky na základe medzinárodne uznávanej odbornej metodiky získať údaje potrebné pre zobjektívizovanie prerozdelenia personálnych a finančných zdrojov podľa obtiažností (váhy) vecí vybavovaných súdmi v rôznych obvodoch krajských súdov. Získané údaje by sa dali použiť na efektívnejšie nastavenie systému súdnictva, ale aj jednotlivých súdov a súdnych oddelení, čo napomôže efektívnosti súdov, a tým v konečnom dôsledku aj k zvýšeniu dôveryhodnosti verejnosti k súdom. Čo musím opätovne oceniť je aktívne zapojenie sudcov do formovania potrebných dokumentov pre zber údajov už priamo na súdoch a ochota zapojiť sa do realizácie tohto projektu samotným zberom potrebných dát. Toto pozitívne hodnotili aj experti zo CEPEJ. Fáza zberu údajov bola nečakane pozastavená pandemiou COVID 19. Metodika váženia prípadov založená na meraní pracovného času sudcov je používaná, napr. aj v Nemecku, Fínsku, Rakúsku, USA, Švajčiarsku a považuje sa v rámci rôznych prístupov k váženiu prípadov za zlatý štandard.

Ďalšie konkrétne opatrenia súdna rada prijíma v rámci prerokovania jednotlivých bodov programu na svojich zasadnutiach, ide o odporúčania súdom, či iným štátnym orgánom, podnety na nové právne úpravy, či zmeny právnych úprav, napr. v súvislosti s disciplinárnymi senátmi, posudzovaním sudcovskej spôsobilosti, prerokovaním návrhov rozpočtov súdov, revízií správ jednotlivých súdov, funkčným postupom sudcov a pod. Návrhy, či podnety na nové riešenia vychádzali a vychádzajú aj z komunikácie s orgánmi sudcovskej samosprávy, či s jednotlivými predstaviteľmi súdov. Mojou snahou bolo vždy tieto orgány osloviť za účelom pripomienkovania, či podávania podnetov alebo návrhov k otázkam, ktoré má v kompetencii súdna rada riešiť.

Ústavná kompetencia súdnej rady vykonávať verejnú kontrolu súdnictva v rámci práva verejnosti na informácie o činnosti súdnictva bola daná zmenou ústavy v roku 2014 a realizuje sa **povinnosťou súdnej rady poskytovať verejnosti informácie o činnosti súdnej rady, a zároveň o činnosti súdnictva ako celku v rozsahu právomocí súdnej rady, teda v rozsahu informácií, ktoré súdna rada získa pri uplatňovaní kompetencií súdnej rady.**

Na to, aby mohli byť prijaté **účinné opatrenia na posilnenie dôvery** verejnosti v súdnictvo je potrebné podrobne analyzovať príčiny nízkej dôvery verejnosti v súdnictvo, teda konkrétne dôvody a ich podiel v rámci vyslovenej nedôvery. Je potrebné rozlíšiť aj tú skutočnosť, či ide o **nedôveru získanú priamo užívateľmi súdov alebo nedôveru získanú napr. zo sprostredkovaných informácií.** Prijatie opatrení na posilňovanie dôvery verejnosti v súdnictvo môžu byť účinné, ak budú zamerané na konkrétne dôvody nízkej dôvery verejnosti v súdnictvo. **V rámci ENCJ (Európskej siete súdny rád, ktorej členom je aj Súdna rada Slovenskej republiky) prebieha projekt k otázke zistenia spokojnosti užívateľov súdov.** V súčasnosti má byť ukončený proces nastavenia dotazníka pre užívateľov súdov a následne bude prijaté v ENCJ odporúčanie pre členské súdne rady ako prieskum zrealizovať. **Výsledky tohto projektu budú významným základom cieleného zamerania opatrení na zvýšenie dôvery v súdnictvo. V čase, keď som nastupovala do funkcie predsedníčky súdnej rady (júl 2017) boli jednými z hlavných dôvodov nedôvery**

verejnosti v súdnicstvo popri korupcii, aj dĺžka súdnych konaní a nedostatočná kvalita, či porozumenie súdnych postupov a rozhodnutí.

V roku 2017 Európska komisia v 5. Hodnotení právnych systémov v EU uviedla, že Slovensko **patrí medzi členské štáty s najdlhším trvaním občianskych a obchodných sporov.** Európska komisia vydala v tom istom roku Slovenskej republike odporúčania, v ktorých vytykala nedostatky v nezávislosti súdov, príliš malý pokrok v efektívite právneho systému a nízku vymožiteľnosť práva. **Preto aj opatrenia boli zamerané na túto oblasť, a to aj v rámci účasti súdnej rady v projekte ministerstva spravodlivosti realizovaného s Európskou komisiou pre efektívne súdnicstvo (CEPEJ). Taktiež sme zaviedli podrobnejšie vyhodnocovanie majetkových priznaní sudcov v rámci zákonných limitov (čo pozitívne hodnotilo aj GRECO).**

2. Navrhovatelia mi ďalej vytykajú, že *nie sú prijaté opatrenia na zlepšenie situácie v dôveryhodnosti súdnicstva v súvislosti s činnosťou hodnotiacich komisií (pracujú formálne a z výsledkov ich činnosti nevyplýva žiadne opatrenie na zlepšenie situácie v dôveryhodnosti súdnicstva).*

Vo vzťahu k hodnotiacim komisiám treba podotknúť, že predseda súdnej rady nemá kompetenciu zasahovať do ich činnosti a ani nie je podľa zákona vo vzťahu k nim nadriadeným orgánom. To znamená, že hodnotiace komisie vykonávajú svoju činnosť nezávisle, čo bolo aj cieľom ich zriadenia, aby neboli ovplyvňované tak zvnútra, ako aj zvonka. **Cieľom ich zriadenia bolo profesionalizovať hodnotenia sudcov „na plný úväzok“ a pretrhnúť možné lokálne väzby, teda aby sudcov z jedného obvodu súdu hodnotili sudcovia z iného obvodu súdu.** Hodnotiace komisie vykonávajú hodnotenia sudcov podľa zákonných kritérií v zmysle § 27a až § 27h zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“). Vychádzajú zo zákonodarcom určených podkladov, ktorými sú stanoviská orgánov riadenia a správy súdov, sudcovskej samosprávy, odvolacích i dovolacích senátov, zo stavu a príčiny reštančných vecí, ročných štatistických výkazov, ale aj z vlastného prieskumu spisov vybratých náhodne, či z účasti na pojednávaniach hodnotených sudcov. **Členovia súdnej rady doposiaľ nenamietali postup a výsledky hodnotiacich komisií. Výsledky práce hodnotiacich komisií neboli doposiaľ namietané ani ministerstvom spravodlivosti, či sudcami (s výnimkou námietok individuálnych sudcov k záverom hodnotenia), pričom o nimi vykonaných hodnoteniach majú podrobné informácie po ich zverejnení na webovom sídle ministerstva spravodlivosti. Tento systém hodnotenia nebol zatiaľ podrobený ani kritikou verejnosti.** Nakoľko novelou zákona účinnou od roku 2017 išlo o nový systém hodnotenia, zvolala som stretnutia s členmi komisie za účelom získania informácie o ich fungovaní a vyvolaní diskusie o prípadných problémoch vyskytujúcich sa pri ich činnosti. O týchto stretnutiach, ako aj o ich obsahu, boli členovia súdnej rady informovaní.

Pravdou je, že tento systém hodnotenia sudcov zavedený v roku 2017, nie je

legislatívne ideálne upravený, s nedostatkami tejto úpravy sa boríme od začiatku jej účinnosti, ale myslím si, že v rámci zmien, ktoré sa chystajú v súdnictve, by sa dala aj táto právna úprava zlepšiť. Na poslednom zasadnutí súdnej rady (máj 2020) sa dokonca aj súdna rada zhodla v tom, že právna úprava týkajúca sa hodnotiacich komisií nie je postačujúca a z uvedeného dôvodu súdna rada zváži podanie podnetu ministerke spravodlivosti na novelizáciu ustanovení o hodnotiacich komisiách v zákone č. 385/2000 Z. z.

Podľa § 27b ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. súdna rada ako celok (nie iba jej predseda), volí a odvoláva členov hodnotiacich komisií. **Ako vyplynulo aj z posledného zasadnutia súdnej rady, len samotné vyskladanie hodnotiacich komisií nie je jednoduché tak, ako je nastavená zákonná úprava, a sú to objektívne dôvody, na ktoré predseda súdnej rady individuálne nemá vplyv.** Zároveň treba podotknúť, že som upozorňovala od začiatku na nedostatočnú právnu úpravu, ktorá môže ovplyvniť fungovanie hodnotiacich komisií. V tejto súvislosti som po schválení zmeny zákona vypracovala návrh postupu súdnej rady pri kreovaní týchto hodnotiacich komisií, aby komisie mohli začať čo najskôr plniť svoju úlohu. Tento materiál bol predložený na zasadnutie súdnej rady, pričom po diskusii v súdnej rade a zapracovaní pripomienok bol aj následne schválený. **Bez schválenia postupu by pri nedostatočnosti právnej úpravy bola táto kompetencia súdnej rady nerealizovateľná.** Voči tomuto postupu nevzniesla výhrady ani vtedajšia ministerka spravodlivosti doc. JUDr. Žitňanská, PhD. Nakoľko ide o nový model hodnotenia sudcov, ktorý vychádzal z legislatívnych zmien účinných od 2017, **je na mieste prípadné vyhodnotenie fungovania hodnotiacich komisií, z ktorého môžu vziť návrhy nových riešení, a to v spolupráci s ministerstvom spravodlivosti.**

Ako som už uviedla, právna úprava týkajúca sa hodnotiacich komisií bola schválená v roku 2017 a súdna rada si svoju povinnosť zvoliť prvých členov hodnotiacich komisií do konca októbra 2017 splnila (ich funkčné obdobie je 5 rokov). Bezodkladne po nadobudnutí účinnosti novely som vyzvala oprávnené subjekty na navrhovanie kandidátov do hodnotiacich komisií. Nadpolovičnou väčšinou hlasov všetkých členov súdnej rady boli vykreované dve hodnotiace komisie. Zvolení členovia hodnotiacich komisií boli navrhovaní všetkými oprávnenými subjektmi, a nie len mnou (ako jedným z mnohých oprávnených subjektov).

Nikto z členov súdnej rady doposiaľ nevyjadril nespokojnosť s prácou hodnotiacich komisií, dokonca ani na zasadnutí súdnej rady dňa 24. februára 2020, kedy sa prerokúvala správa o činnosti hodnotiacich komisií. V diskusii k tomuto bodu programu som sa vyjadrila len ja a jeden ďalší člen súdnej rady – všetci prítomní členovia súdnej rady zobrali túto správu na vedomie. Tak ako súdna rada volí členov hodnotiacich komisií, môže ich aj odvolať. **Doposiaľ nebol podaný návrh na odvolanie žiadneho člena hodnotiacej komisie.** Pravdou však je, že dvaja členovia hodnotiacich komisií sa v marci 2020 vzdali funkcie sudcu, v dôsledku čoho je jedna z komisií neobsadená a je potrebné ju doplniť, a navyše bude potrebné, vzhľadom na správu o činnosti týchto komisií, bude potrebné vykreovať aj ďalšiu hodnotiacu komisiu. Voľby členov hodnotiacich komisií boli aktuálne vyhlásené na júnové zasadnutie súdnej rady.

3. Navrhovatelia mi ďalej vytykajú, že **majetkové priznania sú vyhodnocované formálne a nepriniesli žiadne výsledky.**

Ak majú navrhovatelia za to, že vyhodnocovanie majetkových priznaní je formálne a neprináša žiadne výsledky, nejde o pochybenie predsedu súdnej rady, nakoľko vyhodnotenie majetkových priznaní vykonáva súdna rada ako kolektívny orgán podľa § 33 ods. 5 zákona č. 385/2000 Z. z., a to na základe podkladov komisie súdnej rady na to každoročne zriadenej vychádzajúcich z deklarovaných majetkových prírastkov sudcov v majetkových priznaniach a zo zákonnom stanovených limitov ich vyhodnocovania.

Podľa § 32 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. je predseda súdnej rady povinný zabezpečiť zverejnenie majetkových priznaní, a to do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

Ďalšie povinnosti, ktoré má predseda súdnej rady v súvislosti s majetkovými priznaniami sú:

- povinnosť vyzvať sudcu, ktorý nepodal včas majetkové priznanie, aby si túto povinnosť splnil dodatočne;
- ak na základe vyhodnotenia majetkového priznania, ktoré ale robí súdna rada ako kolektívny orgán, a nie jej predseda ako jednotlivec, sa zistia u sudcu majetkové prírastky v danom roku, ktoré zjavne presahujú súhrn jeho platových pomerov, predseda súdnej rady ho vyzve na preukázanie ich pôvodu.

Počas môjho funkčného obdobia sa pri vyhodnocovaní majetkových priznaní vykonali také opatrenia, že prírastková hodnota majetku sa posudzovala od konkrétneho ročného príjmu sudcu bez akéhokoľvek nastavenia limitu pri posudzovaní. Taktiež sa upravili tlačivá majetkových priznaní, predovšetkým vo vzťahu k záväzkovým vzťahom, aby sa presnejšie vygenerovali pohyblivé hodnoty pri záväzkových vzťahoch v konkrétnom roku a aby stav mohol byť presne overený.

Aj GRECO (Skupina štátov v boji proti korupcii Rady Európy) v tomto smere pozitívne hodnotilo plnenie nimi navrhovaných opatrení vo vzťahu k majetkovým priznaniam sudcov. Dokonca sa počas môjho funkčného obdobia podarilo v hodnotení GRECO zvýšiť hodnotenie v časti „Majetkové priznania sudcov“ zo statusu „nesplnený“ na status „čiastočne splnený“, čo bolo samotnými hodnotiteľmi, ako aj v medzinárodnom prostredí, vnímané veľmi pozitívne. Na tomto mieste však treba poznamenať, že predseda súdnej rady už nemá priamy vplyv na zvýšenie hodnotenia na „splnený“, nakoľko jediným nesplneným bodom v rámci hodnotenia GRECO ostáva výška priznávaného daru u sudcov vo výške „6 600 eur“, ktorá je zakotvená v zákone a na jej zmenu je potrebná legislatívna úprava. Tomu však predchádza diskusia a vypracovanie analýzy podávania majetkových priznaní spolu s určením výšky priznávaného daru, k vypracovaniu ktorej bolo schválené uznesenie vlády Slovenskej republiky.

Vzhľadom na súčasnú kritiku majetkových priznaní sudcov je potrebné zdôrazniť, že vyhodnocovanie majetkových priznaní sudcov sa uskutočňuje v intenciách platného zákona. To znamená, že súdna rada (nie predseda súdnej rady) vyhodnocuje majetkové priznania tak, ako to umožňuje zákon. V súvislosti s vyhodnocovaním majetkových priznaní treba tiež podotknúť, že **majetkové priznania sudcov sú v porovnaní s ostatnými verejnými činiteľmi omnoho podrobnejšie a zverejňujú sa v širšom rozsahu ako u ostatných verejných činiteľov.**

Na vyhodnocovanie majetkových priznaní v každom roku je zriadená súdnou radou konkrétna komisia, ktorej sú dané k dispozícii všetky informácie o sudcoch, ktoré môže získať súdna rada podľa zákona. Každý rok niekoľkokrát táto komisia zasadá, a ak zo zasadnutia komisie vyplynú nejaké úlohy, plnia sa až kým nie sú podklady pripravené tak, aby komisia poskytla informáciu všetkým členom súdnej rady spolu so správou o vyhodnotení majetkových priznaní, ktorú následne schvaľuje súdna rada. Ak sudca nepodá včas písomné vyhlásenie podľa § 31 alebo majetkové priznanie podľa § 32, je vyzvaný predsedom súdnej rady, aby splnil túto povinnosť dodatočne, najneskôr v lehote 30 dní (§ 33 ods. 1 zák.č. 385/2000 Z.z.). Rovnako ak sa v rámci vyhodnocovania majetkových priznaní zistia u sudcu majetkové prírastky , ktoré zjavne presahujú súhrn jeho platových pomerov a iných vyčíslených príjmov [§ 31 ods. 2 písm. c)], predseda súdnej rady vyzve sudcu na preukázanie pôvodu majetkového prírastku, pričom sudcovi určí lehotu, ktorá nesmie byť dlhšia ako 60 dní (§ 33 ods. 2 zák.č. 385/2000 Z.z.). Uvedené vysvetlenia neposudzuje sám predseda súdnej rady, ale vyhodnocujú sa v rámci komisie na to zriadenej, ktorá o tom podá správu súdnej rade. Zo strany súdnej rady v období rokov 2017 až 2019 nebol daný žiadny podnet ministrovi spravodlivosti na podanie disciplinárneho návrhu voči sudcovi v súvislosti s vyhodnocovaním majetkových priznaní sudcov (§ 33 ods. 4 zák.č. 385/2000 Z.z.), ani zo strany členov súdnej rady neboli vznesené na zasadnutí súdnej rady výhrady nedostatočného preukázania majetkového prírastku konkrétneho sudcu za príslušný rok podľa § 33 ods. 3 zákona o sudcoch a ani neboli vznesené dôvodné pochybnosti o statočnosti pôvodu tohto majetkového prírastku sudcu alebo hodnovernosti ním preukazovaných skutočností za príslušný vyhodnocovaný rok výkonu funkcie sudcu. Majetkové priznania za rok 2019 sa ešte len budú súdnou radou vyhodnocovať v tomto roku.

Ak kritika „formalizmu“ vyhodnocovania majetkových priznaní smeruje k nedostatočnej zákonnej úprave, je potrebné iniciovať zmenu zákona č. 385/2000 Z. z., ak sa na tom zhodne súdna rada postupom podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 185/2002 Z. z.

Nová legislatívna úprava, by mohla zabezpečiť dôslednejšie skúmanie priznaní, napr. zakotvením oprávnenia súdnej rady zisťovať informácie o aktuálnych zmenách v majetkových pomeroch sudcov za každý rok od príslušných subjektov (okrem orgánov verejnej moci a súdov, kde súčinnosť vyplýva z § 27h zákona o súdnej rade), prípadne oprávnenie súdnej rady ústavne konformným spôsobom preverovať komplexne každý rok alebo za určité obdobie všetkých sudcov - vymedziť rozsah a spôsob preverovania alebo len

niektorých sudcov - vymedziť podmienky, predpoklady pre začatie preverovania konkrétneho sudcu, ako aj rozsah a spôsob preverovania - úprava procesu preverovania, vrátane možnej obrany/opravných prostriedkov dotknutého sudcu. **Súdna rada však môže v zmysle platnej právnej úpravy vyhodnocovať len tie majetkové pomery a prírastky, ktoré sudca do majetkového priznania uvedie, t.j. ktoré v majetkovom priznaní deklaruje** (§ 31 ods. 1 a § 32 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z.). **Rovnako aj iní verejní činitelia svoje majetkové pomery a majetkové prírastky deklarujú v majetkových priznaniach každoročne podávaných a treba povedať, že v menšom rozsahu ako sudcovia.**

Súdna rada rešpektuje uvedenú právnu úpravu (deklaračná povinnosť sudcu). Odchýlenie sa od zákonom stanovených kritérií a predpísaného postupu by znamenalo porušenie ústavného princípu legality (čl. 2 ods. 2 ústavy) a bolo by prejavom svojvôle (porušenie ústavného princípu zákazu svojvôle).

4. Navrhovatelia mi vytýkajú, že *nie sú prijaté účinné Interpretáčné pravidlá Zásad sudcovskej etiky*.

Zásady sudcovskej etiky boli schválené postupom v zmysle čl. 141a ods. 5 písm. j) ústavy (spoluprácou súdnej rady a orgánov sudcovskej samosprávy). Čl. VI Zásad sudcovskej etiky upravuje, že pri interpretácii a aplikácii zásad sa vychádza z textov medzinárodných dokumentov, ktoré upravujú pravidlá etického správania sa sudcov a sú výslovne uvedené v čl. VI bode 2 písm. a) až d) zásad a tvoria ich neoddeliteľnú súčasť.

Podľa čl. VI bodu 4 Zásad sudcovskej etiky súdna rada k týmto zásadám prijíma výkladové pravidlá. Je teda zrejmé, že ide o výlučnú pôsobnosť kolektívneho orgánu, ktorý rozhoduje v zbore, a nie o výlučnú pôsobnosť predsedu súdnej rady.

V súvislosti s tvorbou interpretačných pravidiel Zásad sudcovskej etiky bola schválená komisia uzneseniami súdnej rady č. 37/2018, č. 148/2019 a č. 230/2019 v zložení JUDr. Michalanský, JUDr. Berthotyová, Mgr. Žilinčík, JUDr. Praženkova, JUDr. Mészáros, JUDr. Hromcová a JUDr. Havlát. Uvedená komisia po vzdaní sa dvoch členov JUDr. Hromcovej a JUDr. Havláta členstva v súdnej rade, nebola súdnou radou doplnená o ďalších členov a bude pokračovať v 5-člennom zložení.

Taktiež bola uznesením súdnej rady č. 76/2018 zriadená stála etická komisia, ktorá je aktuálne v zložení Mgr. Žilinčík, JUDr. Berthotyová, JUDr. Praženkova, JUDr. Príbelská, JUDr. Mészáros (uznesenia súdnej rady č. 185/2019, č. 137/2020, č. 139/2020, ktorými sa menili členovia tejto komisie), ktorá pripravuje podklady pre rozhodovanie súdnej rady o podnetoch týkajúcich sa etický dilem. Táto komisia doposiaľ riešila dva podnety – od ministerky spravodlivosti. Návrh interpretácie zásad sudcovskej etiky, na ktoré sa podnety vzťahovali, bol predložený súdnej rade a táto ho schválila uzneseniami č. 177/2018 ako stanovisko k výkladu čl. 3 ods. 1 a 8 Zásad sudcovskej etiky a č. 102/2018 ako stanovisko

k výkladu čl. 3 ods. 1 Zásad sudcovskej etiky.

Ďalší podnet na vyriešenie etickej dilemy sudkyne, napr. vo vzťahu k členstvu sudcu v golfovom klube, bol podaný len nedávno a na základe rozhodnutia súdnej rady bol predložený stálej etickej komisii na vypracovanie návrhu riešenia nastolenej etickej dilemy.

V októbri 2019 navrhol Mgr. Žilincík, aby sa s interpretačnými pravidlami prijali aj nové zásady sudcovskej etiky. Uvedený návrh súdna rada podporila svojim uznesením. Treba pripomenúť, že do uvedeného procesu musia byť zapojené v zmysle ústavy aj orgány sudcovskej samosprávy. Návrh nových zásad mala komisia predložiť do konca marca 2020, avšak sa tak nestalo. V októbri 2019 sme nepredpokladali pracovnú zaťaženosť členov tejto komisie (napr. aj v spojení s členstvom v komisii na preverovanie informácií, či v súvislosti s plnením ďalších povinností), ani oslabenie činnosti súdnej rady v dôsledku pandémie COVID 19, ako aj po vzdaní sa 5 členov súdnej rady. Úloha vytvoriť návrh nových zásad sudcovskej etiky, vrátane základných interpretačných pravidiel, ostala otvorená a verím, že sa ju podarí splniť v najbližšom období zaktivizovaním činnosti tejto komisie.

Počas môjho pôsobenia vo funkcii sa vo vzťahu k odpovediam na podnety týkajúce sa etických dilem postupovalo v súlade so schválenými Zásadami sudcovskej etiky a Smernicou č.1/2016 (v platnom znení), ktorá upravuje postup súdnej rady pri realizácii pôsobnosti v oblasti všeobecného dohľadu a etiky sudcu.

Aktuálne platné Zásady sudcovskej etiky boli schválené 17. decembra 2015 (za predsedníčky JUDr. Bajánkovej) a ich schváleniu predchádzal zdĺhavý tvorivý proces. Návrh zásad predložila vtedy vykreovaná komisia, samostatný návrh predložila členka súdnej rady JUDr. Berthotyová a ďalší návrh predložila taktiež vtedajšia členka súdnej rady JUDr. Bystrianská, ktorá vychádzala z materiálu komisie. Následne boli tieto návrhy zaslané na pripomienkovanie orgánom sudcovskej samosprávy, pripomienky boli zapracované, rokovalo sa o nich niekoľko hodín a členovia súdnej rady na zasadnutí zapracovávali svoje pripomienky. To znamená, že v procese prijímania aktuálne platných Zásad sudcovskej etiky boli predložené tri rôzne varianty. Nakoniec súdna rada v decembri roku 2015 schválila text doposiaľ platných zásad s tým, že zásady sa budú dopĺňať na základe podnetov na konkrétne situácie. K takémuto doplneniu napr. došlo v roku 2018, ako je vyššie uvedené.

Tvorba Zásad sudcovskej etiky, ako aj interpretačných pravidiel k nim, je proces časovo i odborne náročný, naviac myslím si, že stále nie je medzi sudcami zjednotené, ako by mali nové zásady sudcovskej etiky vyzerat' – niektorí sú za stručné a jasné zásady, akýsi rámec etického správania sa sudcu s postupným dopĺňaním konkrétneho správania, prípadne riešenia dilem na základe podnetu, a na druhej strane sú sudcovia, ktorí sú zástancami toho, že by malo ísť o presný manuál s uvedením konkrétnych situácií, s ktorými sa môže sudca stretnúť. Osobne si myslím, že vyčerpávajúci manuál riešenia všetkých možných situácií (precízne a detailne stanoviť nesprávne konanie sudcu) zrejme aj vzhľadom na stále vyvíjajúce sa spoločenské vzťahy a spoločnosť ako takú, ako aj s poukazom na medzinárodné odporúčania, objektívne nie je možné upraviť. Je potrebné zdefinovať hranice, ktoré by sudca svojim správaním nemal prekročiť tak pri vykonávaní sudcovských

povinností (tie sú u nás dané zákonnou normou), ako aj mimo výkon tejto funkcie a v rámci toho presnejšie zadefinovať, kedy je prekročenie tejto hranice tak závažné, že je disciplinárnym previnením sudcu.

Schválenie Zásad sudcovskej etiky je v pôsobnosti súdnej rady ako kolektívneho orgánu, **pričom v tomto prípade ešte aj v spolupráci s orgánmi sudcovskej samosprávy, rovnako aj schválenie účinných interpretačných pravidiel je v kompetencii súdnej rady.**

5. Navrhovatelia v návrhu *spochybňujú zloženie výberových komisií* tým, že výberové komisie pre bratislavský súdny obvod mali k dispozícii 166 mien, avšak ja som mala *vyberať z databázy iba úzky okruh ľudí.*

Ako prvé je potrebné uviesť, že databáza **kandidátov na členov výberových komisií za súdnu radu** obsahovala v čase, keď navrhovatelia podali predmetný návrh **89 osôb**, medzi ktorými sú členovia súdnej rady a sudcovia. **Databázu kandidátov na členov výberových komisií ministra spravodlivosti** si kreuje, dopĺňa i obmieňa sám minister spravodlivosti. Výber a počet osôb v tejto databáze sa mení podľa rozhodnutia ministra spravodlivosti. Od zmien vykonaných bývalou ministerkou spravodlivosti doc. JUDr. Žitňanskou, PhD. táto databáza neobsahovala sudcov.

Predseda súdnej rady má kompetenciu menovať členov komisie **iba do hromadného výberového konania na výber kandidátov na sudcov pre vopred neurčený počet voľných miest sudcov okresných súdov a hosťujúcich sudcov**, ktoré sa doposiaľ uskutočnilo **3-krát** (termín 4.vyhláseného hromadného výberového konania bol pre pandémiu COVID 19 presunutý na september 2020). Osem 5-členných výberových komisií predseda súdnej rady menuje v súlade s platným zákonom z databázy kandidátov na členov výberovej komisie tak, aby dvaja členovia boli vymenovaní z kandidátov v databáze navrhnutých súdnou radou, dvaja členovia boli vymenovaní z kandidátov v databáze navrhnutých ministrom spravodlivosti a piateho člena výberovej komisie nominuje priamo príslušné kolégium sudcovských rád. Podľa zákona predseda súdnej rady spolu s vymenovaním členov výberovej komisie je povinný v rovnakom počte zároveň vymenovať aj náhradníkov na členov výberovej komisie, a to z príslušných existujúcich databáz kandidátov na členov výberových komisií. **Spolu s náhradníkmi menujem naraz 80 osôb do výberových komisií na jeden termín niekoľko dní trvajúceho hromadného výberového konania.**

Je dôležité si uvedomiť skutočnosť, že proces menovania členov komisie hromadného výberového konania je zložitý. Do každej jednej z ôsmich výberových komisií predseda súdnej rady menuje **2 členov a 2 náhradníkov z databázy súdnej rady a súčasne 2 členov a 2 náhradníkov z databázy ministerstva spravodlivosti, a to na jeden a ten istý termín uskutočnenia hromadného výberového konania vo všetkých 8 obvodoch krajských súdov, t. j. na 8 krajských súdov 32 osôb z databázy súdnej rady a rovnako 32 osôb aj z databázy ministerstva spravodlivosti. Piateho člena a náhradníka do komisií**

nominujú kolégia predsedov sudcovských rád z obvodu jednotlivých krajských súdov.

Pred hromadným výberovým konaním na základe môjho poverenia zaslala kancelária súdnej rady všetkým kandidátom na členov výberových komisií v oboch databázach e-mailovú správu, so žiadosťou o vyjadrenie, či sa môžu v danom termíne zúčastniť výberového konania. Veľakrát sa stalo, že kandidáti sa nemôžu zúčastniť z pochopiteľných dôvodov (napr. pojednávanie, pracovná cesta, preventívna rehabilitácia, čerpanie riadnej dovolenky, práceneschopnosť, u akademikov je to účasť na štátniciach, príp. skúškach) a v poslednej dobe nemajú záujem sa zúčastňovať výberového konania, nakoľko dochádza ku kriminalizovaniu členov výberových komisií. **Hromadné výberové konania trvajú viac ako 4 dni, preto sú aj pre členov výberovej komisie časovo veľmi náročné.**

Mojou snahou bolo vykreaovať jednotlivé komisie tak, aby sa v nich nachádzali členovia, ktorí pracujú v rôznych oblastiach práva, lebo je to dôležité na dosiahnutie účelu a obsahu výberového konania. Je potrebné, aby bolo obsadenie komisie vyvážené aj zástupcami z trestnej oblasti aj civilnej oblasti, z dôvodu vyhodnocovania napr. rozhodnutí trestných a netrestných vecí.

Ustanovením členov výberovej komisie pre hromadné výberové konania úloha predsedu súdnej rady končí.

Výberové konania podľa znenia zákona sú verejné, a preto sa môže týchto konaní zúčastňovať verejnosť a vytvoriť si vlastný názor na celý proces, teda aj hromadných výberových konaní kandidátov na sudcov okresných súdov, výberových konaní na vyššie inštančné sudy a aj výberových konaní na predsedov súdov.

Opäť je potrebné povedať, že do databázy kandidátov na členov výberových komisií vedenej súdnou radou volí kandidátov súdna rada a nie jej predseda. Žiadne zákonné ustanovenie nehovorí o tom, aký kľúč má vyhlasovateľ výberového konania pri výbere konkrétnych členov komisie zvoliť. JUDr. Sádovský bol vymenovaný za člena výberovej komisie pre hromadné výberové konanie 1-krát a JUDr. Bolebruch bol v 3 výberových konaniach a z toho 1-krát ako náhradník. Treba však povedať, že aj iní funkcionári súdov boli do hromadného výberového konania opakovane menovaní, napr. prof. JUDr. Ďurica, PhD, JUDr. Jaček, JUDr. Kovaľová, JUDr. Kyselová, JUDr. Vanko. Podotýkam, že v zmysle zákona predseda krajského súdu samotné hromadné výberové konanie organizačne zabezpečuje.

Aj v minulosti, keď sa výberové konania na sudcov realizovali nie cez hromadné výberové konanie, ale na konkrétnych súdoch, na ktorých sa voľné miesto sudcu obsadzovalo, sa opakovane objavovali rovnaké mená členov výberovej komisie (pre výberové konania na sudcov, kandidátov na sudcov a predsedov súdov v období rokov 2017-2019 boli z databázy súdnej rady ustanovení do výberovej komisie vyhlasovateľom príslušného výberového konania, napr. prof. JUDr. Ďurica -14-krát, JUDr. Vanko - 13- krát , JUDr. Jaček -10-krát, JUDr. Sádovský - 9-krát, JUDr. Volkai - 8-krát, Mgr. Čimo - 6-krát,

JUDr. Doležajová - 5-krát , JUDr. Berthotyová - 4-krát, JUDr. Pilek - 4-krát, JUDr. Tóth- 4-krát).

6. Ďalej navrhovatelia uvádzajú, že predsedníčka súdnej rady *porušila svoje povinnosti* tým, že *došlo k zbytočným priet'ahom, napriek tomu, že mala a má k dispozícii všetky právne prostriedky na získanie potrebných informácií*, odkladala podanie návrhov na disciplinárne konania a neprijala účinné opatrenia pri skúmaní, preverovaní a vyhodnocovaní množstva informácií kriminálneho charakteru.

Podat' návrh na disciplinárne stíhanie sudcu je oprávnením predsedu súdnej rady (ako jedného z viacerých oprávnených subjektov), ktoré by mal využiť v prípade, že sú splnené jednak zákonné požiadavky na podanie takéhoto návrhu a je zároveň presvedčený, že vie aj v rámci návrhu dostatočne preukázať, že sudca porušil svoje povinnosti. Podaniu návrhu teda predchádza zhromažďovanie všetkých pre jeho podanie potrebných informácií a podkladov tak po stránke skutkovej, ako aj právnej, čo si vyžaduje primeraný čas.

Po medializovaní informácií v auguste 2019 som bezodkladne požiadala Generálnu prokuratúru SR o poskytnutie potrebných informácií pre výkon pôsobnosti súdnej rady podľa § 3b písm. c) zákona o súdnej rade. Podľa odpovede nám v tom čase (august, september 2019), vzhľadom na štádium konania, nemohli byť poskytnuté bližšie informácie k medializovaným sudcom. O poskytnutie bližších informácií žiadala aj na septembrovom zasadnutí súdnej rady zriadená pracovná komisia na preverenie informácií, prípadne aj o nahliadnutie do spisu, avšak v tom čase opäť bez úspechu, a to s poukazom na štádium prípravného konania. Nahliadnuť do spisu mi bolo umožnené až na základe žiadosti z októbra 2019. Súčasne od septembra 2019 začala vykonávať svoju činnosť pracovná komisia na preverenie informácií a jej členom tiež v novembri 2019 bolo umožnené nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu. Zároveň pred komisiu predstupovali jednotliví sudcovia a podávali vysvetlenia.

Kvalifikované disciplinárne návrhy preto bolo možné podať až po tom, ako prebehli vypočutia vysvetlení dotknutých sudcov pred komisiou na preverenie informácií, sudcovskou radou OS BA 1, ako aj po overení informácií z vyšetrovacieho spisu, či sa medializovaná komunikácia v tomto spise nachádza vo zverejnenom znení, a taktiež na základe zistení komisie na preverenie informácií. Táto komisia podávala správy o výsledkoch svojej činnosti na zasadnutiach súdnej rady, pričom osobitne ma o týchto výsledkoch neinformovala. Až od konca roku 2019 (december) boli správy o činnosti komisie doručované mne a aj ostatným členom súdnej rady v písomnej podobe v časovom predstihu pred zasadnutím súdnej rady.

Prvý návrh bol podaný 24. októbra 2019, ďalší dňa 13. novembra 2019, ďalší dňa 23. decembra 2019, ďalší dňa 27. januára 2020 a doposiaľ posledné dva návrhy boli podané dňa 18. februára 2020.

K vyššie uvedeným skutočnostiam považujem za potrebné uviesť, že **do 15. októbra**

2019, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 282/2019 Z. z., predseda súdnej rady v súvislosti s výkonom pôsobnosti podať disciplinárny návrh voči sudcovi, nemal oprávnenie vyžiadať si súdny spis, robiť si z neho odpisy, výpisy, kópie a žiadať doplnujúce vyjadrenie, hoci iní oprávnení navrhovatelia túto kompetenciu mali. Mohol si vyžiadať len stanovisko dotknutého sudcu. Až na môj podnet bolo toto oprávnenie predsedu súdnej rady doplnené do zákona č. 185/2002 Z. z. **Doplnené oprávnenie predsedu súdnej rady robiť si výpisy, odpisy a kópie zo súdnych spisov spresnil zákonodarca** **zákonom č. 459/2019 Z. z. účinným od 27.decembra 2019, aj o spisy v trestnom konaní.** Rovnako spresnil aj oprávnenie členov súdnej rady v súvislosti s kompetenciou uvedenou v § 27h ods. 2 zákona č. 185/2002 Z. z. robiť si výpisy, odpisy a kópie zo súdnych spisov pri výkone pôsobnosti súdnej rady aj vo vzťahu k spisom v trestnom konaní.

7. Kritika na moju osobu zo strany navrhovateľov smeruje aj voči môjmu *návrhu JUDr. Moniky Jankovskej za kandidátku na sudkyňu ústavného súdu.*

Túto tému som verejne vysvetlila už niekoľkokrát, či na súdnej rade alebo pre médiá.

Vo všeobecnosti len apelujem na to, aby sa moje vysvetlenia akceptovali rovnako, ako sa akceptujú vysvetlenia iných verejne činných osôb vo vzťahu k množstvu informácií, ktorými disponovali v určitom čase voči konkrétnym osobám, tak ako ja v danom čase pri podávaní návrhu.

8. K *odvolávaniu sudkýň a sudcov, ktorí dosiahli vek 65 rokov*, navrhovatelia uvádzajú, že *pri rozhodovaní dochádzalo k priamej diskriminácii* za mojej súčinnosti ako predsedníčky súdnej rady, ako aj súčinnosti celej súdnej rady.

Názor navrhovateľov, že súdna rada presadzovala priamu diskrimináciu pri predkladaní návrhov na odvolanie sudcov pre dosiahnutie veku 65 rokov, nekorešponduje so záväznou judikatúrou ústavného súdu (PL. ÚS 10/05).

V uvedenom náleze ústavného súdu sa uvádza, že pôsobnosť súdnej rady vzhľadom na to, že ide o kolektívny orgán, sa realizuje (vzhľadom na to, že nie je osobitná úprava tohto postupu) prostredníctvom štandardných pravidiel prijímania rozhodnutí, t. j. v súlade s čl. 141a ods. 6 ústavy, podľa ktorého na prijatie uznesenia súdnej rady je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

Z ustanovení ústavy, zákona č. 185/2002 Z. z. a rokovacieho poriadku vyplýva, že návrh na odvolanie sudcu zo zákonných dôvodov vrátane dôvodov ustanovených v § 18 ods. 3 prvej vete zákona č. 385/2000 Z. z. nemusí byť prezidentovi predložený, ak zaň v hlasovaní nehlasovala nadpolovičná väčšina všetkých členov súdnej rady.

Tento záver prijal ústavný súd napriek zneniu napadnutého slovného spojenia „musí predložiť“ v § 18 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. a zneniu rokovacieho poriadku a to tak, že súdna rada môže priamo aplikovať ústavu, ktorá jej zveruje pôsobnosť vo veciach predkladania návrhov na odvolanie sudcov, ale neukladá jej povinnosť predložiť

prezidentovi návrhy na odvolanie sudcov. Ďalej ústavný súd uviedol, že aj napriek tomu, že sa v § 18 ods. 3 prvej vete zákona č. 385/2000 Z. z. používa výraz „musí“, súdna rada nemôže nerešpektovať zásady rozhodovania ustanovené v ústave (premietnuté aj do rokovacieho poriadku), ako aj v zákone č. 185/2002 Z. z. Vzhľadom na to, nemôže ako kolektívny orgán iným ako právne relevantným spôsobom prijať uznesenie v súlade s čl. 141a ods. 6 ústavy o tom, či v konkrétnom prípade existuje dôvod na odvolanie z funkcie sudcu. Nejde o jednoduchý problém, ktorý má svoje príčiny aj v minulosti, pričom len pri formalizovanom prístupe k nemu, bez zohľadňovania kritérií zadefinovaných ústavným súdom, mohlo dôjsť v konečnom dôsledku k ohrozeniu výkonu súdnictva.

V rozhodnutí ústavného súdu II. ÚS-298/2015, ktorý rozhodoval o individuálnych sťažnostiach na odvolanie prezidentovi SR predložených sudkýň, a ktorý vychádzal zo záväzného právneho názoru pléna ústavného súdu vyjadreného v PL ÚS 10/2005, bolo konštatované, že **skutočnosť, že Súdna rada môže na základe výsledkov hlasovania odmietnuť predložiť návrh na odvolanie sudcu, ktorý dosiahol vek 65 rokov, prezidentovi, neznamená, že rozhodovanie Súdnej rady o týchto otázkach nie je ničím limitované**. Zároveň uviedol 3 limity výkonu tejto pôsobnosti súdnej rady o predložení alebo nepredložení 65-ročného sudcu na odvolanie: 1. kľúčová ústavná funkcia súdnej rady smerujúca primárne k zabezpečeniu riadneho výkonu súdnictva, 2. ústavná zodpovednosť súdnej rady ako aj jej členov za výkon ústavnej funkcie a 3. zákaz svojvôle. V rozhodnutí ústavný súd poukázal aj na to, že súdna rada by mala prihliadať pri rozhodovaní o návrhoch na odvolanie sudcov, ktorí dosiahli 65 rokov veku aj na účel a zmysel ústavnej úpravy ukončenia sudcovskej funkcie, ktorá je založená na konštrukcii, že výkon funkcie v takomto veku má byť skôr výnimkou ako pravidlom, a to v záujme obnovy sudcovského stavu.

K sudcom, ktorí sú vo výkone a dosiahli vek 65 rokov, má súdna rada pri rozhodovaní vždy k dispozícii vyjadrenie predsedov súdov, predsedov kolégií, príp. grémií, vyjadrenia dotknutých sudcovských rád z pohľadu výkonnosti, kvality rozhodovacieho procesu, personálnej skladby toho ktorého súdu a vyjadrenia dotknutých sudcov. Každý z týchto sudcov je pozvaný na zasadnutie súdnej rady a na tomto zasadnutí sú mu zo strany členov súdnej rady kladené otázky.

Každý sudca, ktorý by považoval uznesenie súdnej rady za protiústavný zásah do základného práva, je oprávnený podať sťažnosť na ústavný súd. Nemám vedomosť, že by boli za obdobie môjho predsedania súdnej rade podané takéto sťažnosti na ústavný súd. V minulosti počas iného zloženia súdnej rady, boli podané ústavné sťažnosti, **pričom ústavný súd rozhodol vyššie spomínaným nálezom II. ÚS 298/2015-168, že práva sudkýň porušené neboli**. Predsedom senátu II.ÚS bol JUDr. Lajos Mészáros. Senát ústavného súdu vo svojom rozhodnutí záverom konštatoval, že platná právna úprava odvolávania sudcov z dôvodu dosiahnutia ústavou ustanoveného veku už sama **osebe vo svojej vnútornej konštrukcii obsahuje diskriminačný potenciál**, ktorý by sa dal účinne odstrániť **len zmenou ústavnej úpravy**, podľa ktorej by bol každý sudca, ktorý dosiahol ústavou ustanovený vek, z funkcie sudcu (ex constitutione) obligatórne odvolaný.

Osobne ja skôr zastávam názor, že sudcovi pri dovŕšení vekovej hranice, napr. 65 rokov, by bol obligatórne prerušený výkon funkcie sudcu (priamo zo zákona, resp. ústavy). Zostal by mu status sudcu, pričom v prípade nevyhnutnej potreby pre súdnictvo, by bolo možné dlhoročného, skúseného sudcu využiť na účely členstva v hodnotiacich komisiách, či disciplinárnych senátoch a pod. Popri tom, by sudcom ostala možnosť na vlastnú žiadosť prerušiť výkon funkcie sudcu aj skôr pred dovŕšením stanovenej vekovej hranice, a to pri dosiahnutí nároku na dôchodok.

Z uvedeného teda vyplýva, že návrh na odvolanie sudcov pri dovŕšení veku 65 rokov sa taktiež prijíma uznesením súdnej rady, lebo to je jediný spôsob, akým súdna rada rozhoduje o veciach patriacich do jej pôsobnosti. Po opakovaných diskusiách k procesu odvolávania 65-ročných sudcov bol na rokovaní súdnej rady predložený návrh člena súdnej rady JUDr. Jablonku, ktorý riešil východiská pri rozhodovaní súdnej rady k tejto veci a súdna rada uznesením č. 165/2019 z 30. septembra 2019 schválila východiská, ktoré členovia súdnej rady budú brať na vedomie pri rozhodovaní o odvolaní z funkcie sudcu, ktorý dosiahol vek 65 rokov.

Pokiaľ návrh na odvolanie sudcu po dovŕšení veku 65 rokov získal nadpolovičnú väčšinu v súdnej rade, návrh bol prezidentovi bezodkladne predložený. **Predseda súdnej rady nemôže predložiť návrh na odvolanie sudcu z funkcie pre dovŕšenie veku 65 rokov bez rozhodnutia súdnej rady. Je to kompetencia súdnej rady ako kolektívneho orgánu. Rovnako nemôže niesť zodpovednosť za hlasovanie jednotlivých členov súdnej rady, a to ani v prípade nezískania dostatočného počtu hlasov pre odvolanie sudcu. Opätovne je predseda pri rozhodovaní súdnej rady nositeľom len jedného hlasu v súdnej rade z 18 hlasov.** Ako predsedníčka súdnej rady som návrhy o tejto personálnej otázke pravidelne zaraďovala do programu zasadnutia súdnej rady podľa plánu práce alebo podľa návrhov členov súdnej rady. Rozhodovanie o sudcoch, ktorí majú 65 rokov a viac rokov, bolo zaraďované na zasadnutie súdnej rady po častiach (v skupinách zoradených podľa veku) z dôvodu určitých časových limitov potrebných na prejednanie ďalšieho veľkého množstva materiálov zaradených na program zasadnutí súdnej rady.

9. Navrhovatelia mi vytýkajú *svojrázny prístup v komunikácii s verejnosťou a médiami po publikovaní závažných informácií o korupčnom správaní sudkýň a sudcov.*

V mojich slobodných prejavoch som sa vždy snažila zachovať vyváženosť, ako aj rešpekt k ústavným princípom a medzinárodným štandardom. **Zdôrazňujem, že vo svojich prejavoch som jednoznačne a opakovane odsúdila korupčné správanie, tak ako to urobila aj súdna rada ako kolektívny orgán, nerobila som obhajobu konkrétnych sudcov, ale ani som nevynášala súde voči jednotlivcom vopred, teda pred ukončením trestného procesu. Dodržiavanie princípov právneho štátu, prostriedkov spravodlivého procesu, ako aj dodržiavanie primeranosti krokov je to, na čo som chcela aj v časti niektorých mojich vyjadrení poukázať.**

Dnes už vieme, že nikto a ani zákonodarca, ani súdna rada, nebol pripravený na

okamžité riešenie vzniknutej situácie, ktorá v histórii súdnictva nemá obdobu. Po prevalení kauzy Threema bolo možné postupovať len v intenciách vtedy platných a účinných zákonných ustanovení, upravujúcich jednak trestný proces voči sudcom, disciplinárnu zodpovednosť voči sudcom, ako aj možnosť pozastavenia výkonu funkcie sudcu po vznesení obvinenia, prípadne v súvislosti s návrhom na začatie disciplinárneho konania za čin, za ktorý môže byť odvolaný z funkcie sudcu, resp. po schválení novely zákona o sudcoch v decembri 2019 možnosť pozastavenia výkonu funkcie sudcu rozhodnutím súdnej rady pri dôvodných pochybnostiach o tom, či sudca spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti. K vzneseniu obvinenia 13 sudcom došlo začiatkom marca 2020 a následne **na základe návrhu ministra spravodlivosti** (pretože len minister môže takýto návrh v zmysle platnej právnej úpravy disciplinárnemu senátu podať a jemu sa na tento účel v zmysle zákona aj doručuje uznesenie o vznesení obvinenia) **došlo k pozastaveniu výkonu funkcie obvineným sudcom.**

Taktiež je potrebné uviesť, že zákonom č. 459/2019 Z. z. s účinnosťou **od 27.decembra 2019** bolo doplnené do § 27h zákona č. 185/2002 Z. z., že **orgán činný v trestnom konaní je povinný bezodkladne oznámiť súdnej rade začatie trestného konania, ktoré môže súvisieť s dohľadom súdnej rady podľa § 3b zákona o súdnej rade, ako aj vznesenie obvinenia voči sudcovi.** V prípade vzneseného obvinenia voči 13 sudcom (začiatkom marca 2020) súdnej rade zo strany orgánov činných v trestnom konaní vznesenie obvinenia oznámené nebolo (súdna rada sa o tom dozvedela z médií).

Vo vyjadrení z marca 2020 som sa venovala dvom témam, jednou bolo rozhodovanie ústavného súdu k sudcom z akcie Búrka a druhou témou boli vyhlásenia niektorých politikov k zrušeniu súdnej rady. V súvislosti s týmto vyhlásením chcem poukázať aj na závery **Porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície za rok 2019, z ktorých vyplynulo, že ako hlavný dôvod vnímania nedostatočnej nezávislosti justície širokou verejnosťou je v Slovenskej republike uvádzané zasahovanie alebo tlak zo strany vlády a politikov.** Navyše uvedené vyjadrenie som aj bližšie vysvetlila dňa 17. marca 2020 v relácii Braňo Závodský Naživo.

Úvahy o obrátení sa na európske partnerské inštitúcie (Európska sieť súdnych rád a Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť a spotrebiteľov) v čase politických zmien v spoločnosti a úvahách o zmenách týkajúcich sa súdnictva a súdnej rady nepovažujem za niečo neštandardné. Tieto inštitúcie sa bežne aj samé zaujímajú o dianie v členských štátoch v oblasti justície, rovnako tak aj o dianie v Slovenskej republike. Predstavitel'ov ENCJ, ktorého je súdna rada členom, som ešte v septembri 2019 na stretnutí v Sofii informovala o vzniknutej situácii v Slovenskej republike v súvislosti s podozreniami z korupčného správania sa niektorých sudcov, ktoré vyplynuli z komunikácie Threema. V neformálnom rozhovore mi uviedli, že je potrebné jednoznačne takýto negatívny jav ako je korupcia medzi sudcami odsúdiť a prípady jednotlivých sudcov čo najskôr vyšetriť v trestnom konaní, na čo by sme mali apelovať. Na uvedené inštitúcie sa obracajú aj iné zahraničné justičné orgány v prípade, že bola nezávislosť justície ohrozená politickým zápasom a napokon sa aj stala nástrojom politického boja (napr. situácia v Poľsku, či Maďarsku). Samotné partnerské

inštitúcie súdnej rady sa zaujímali už pred parlamentnými voľbami, či bude mať výsledok volieb vplyv na zloženie súdnej rady alebo jej kompetencie. Vplyv politickej moci na zloženie súdnej rady totiž nie je žiaduci aj podľa medzinárodných štandardov. V Stanovisku č. 10 (2007) Poradnej rady Európskych sudcov (CCJE) Výboru ministrov Rady Európy k problematike „Súdna rada v službách spoločnosti“ v článku III.A ods. 19 sa uvádza že *„v prípade zmiešaného členstva fungovanie súdnej rady nesmie podliehať akýmkoľvek záväzkom resp. protislužbám parlamentnej väčšine ani tlakom zo strany vlády a musí byť slobodné od akejkoľvek podriadenosti politickej strane, aby súdna rada mohla chrániť hodnoty a základné princípy súdnej moci.“*

10. Zotrvaním predsedníčky súdnej rady vo funkcii predsedníčky súdnej rady môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť súdnictva alebo dobrá povest' súdnictva, (§ 4b ods. 3 písm. a) zákona č. 185/2002 Z. z.)

Ústavný súd uznesením PL.ÚS 13/2020 zo dňa 13. mája 2020 prijal na ďalšie konanie a meritórne posúdenie ústavnosti aj ustanovenia, ktorými sa menil a dopĺňal práve zákon č. 185/2002 Z. z. o dôvod odvolania predsedu súdnej rady uvedený v § 4b ods.3 písm. a). Nebola však pozastavená účinnosť tohto ustanovenia, ústavný súd však uvedenú právnú úpravu považuje za vhodné podrobiť meritórnemu preskúmaniu.

Tento dôvod na odvolanie predsedu súdnej rady bol prijatý expresne rýchlo a podľa môjho názoru, je toto ustanovenie veľmi vážne a dokonca ešte vážnejšie ako ustanovenie § 22a ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z., ktoré za vážne označili niektorí členovia súdnej rady na zasadnutí súdnej rady dňa 28. januára 2020 - najmä Mgr. Žilinčík (čas záznamu 03:01:30) a JUDr. Berthotyová (čas záznamu 03:14:20), pričom poukázali na možné riziká jeho zneužitia za určitých okolností v budúcnosti. Toto ustanovenie si zákonodarca zobral za vzor v ešte vážnejšej podobe (znenie neobsahuje ani len podmienku existencie dôvodných pochybností) aj pri novom dôvode na odvolanie predsedu súdnej rady. Ustanovenie bude však predmetom posudzovania ústavným súdom a sama som zvedavá aká názor k nemu ústavný súd zaujme.

Pri tomto dôvode na odvolanie mi navrhovatelia vytkli, že aj po 25.marci 2020 (zrejme mali na mysli po účinnosti novely zákona o súdnej rade, ktorá však nastala 27.marca 2020) som mala zotrvať na svojich vyjadreniach a nekorigovať ich, taktiež, že som po tomto dátume nevysvetlila udalosti, ktoré nastali pred účinnosťou tejto novely. Rovnako mi navrhovatelia vytkli, že som sa nevyjadrila k závažným informáciám zverejneným dňa 30.apríla 2020 (týkajúcich sa ďalších informácií z komunikácie Threema).

K svojim doterajším vyhláseniam som sa už vyjadrila vyššie, takže už sa v tejto časti nebudem opakovať. K ostatné udalosti som vysvetlila opakovane, aj na súdnej rade, ako aj pred médiami. Urobila som tak aj po 25.marci 2020, či 27.marci 2020. Konala som **v danom**

čase, pri daných informáciách, ktoré mi boli známe, v súlade s mojím najlepším vedomím a svedomím, v súlade so zákonom i etickými zásadami.

K obsahu novinového článku zverejneného dňa 11.novembra 2019 uvádzam informácie k mojim majetkovým pomerom, ktoré boli aktuálne aj v čase zverejneného článku:

- vlastným starší byt v Bratislave o rozlohe 67,39 m², ktorý som nadobudla **v roku 1998** (teda pred 22 rokmi). Išlo o **nájomný byt** (tzv. bývalý štátny byt), **ktorý spadal do portfólia bytov prevádzaných obcou - Hlavným mestom Slovenskej republiky Bratislava ich nájomcom za zákonom určenú cenu** - v tom čase vo výške ½, ak nájomca byt bude užívať 10 rokov a neprevedie ho pred uplynutím tejto lehoty - cena bytu bola 17 535,- Sk (v prepočte 582,05 eura) a spoluvlastnícky podiel na pozemku vo výške ½ z celkovej ceny - 13 800,- Sk (v prepočte 458,08 eura). Táto nehnuteľnosť je už bez tiarch (pôvodne na nej viazlo záložné právo Hlavného mesta Bratislava).
- **vlastným byt v novostavbe** za cenu 448.756,80 eura. Tento byt je **zat'azžený záložným právom v prospech banky**. Nadobudla som ho po ukončení výstavby a skolaudovaní **v októbri 2017** s tým, že na **80 % ceny** som uzavrela **v auguste 2017** flexihypotéku a doplnkový úver so splatnosťou na 20 rokov. Zostatok som hradila pred nadobudnutím vlastníctva v splátkach podľa zmluvy z vlastných prostriedkov. Na byt bola uzavretá rezervačná zmluva v prvom štvrtroku 2015.
- **spoluvlastným 9- ročné osobné motorové vozidlo VOLVO XC 60** – kúpna cena 48 600 eur s tým, že sme **v roku 2011** uzavreli s leasingovou spoločnosťou úverovú zmluvu so zabezpečovacím prevodom vlastníckeho práva k tomuto vozidlu na 3 roky. Po vyplatení úveru bolo vlastnícke právo k tomuto osobnému automobilu bezodplatne spätne prevedené na moju osobu. Od **roku 2014** ho preto uvádzam ako svoje vlastníctvo, resp. bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Dovtedy som uvádzala v majetkovom priznaní uvedenú úverovú zmluvu a zabezpečovací prevod vlastníckeho práva.
- **spoluvlastným 3- ročné osobné motorové vozidlo ŠKODA KODIAQ** za cenu 39 205 eur – kúpené **v roku 2017** s tým, že kúpnu cenu sme hradili čiastočne z prostriedkov za predaj predchádzajúceho auta NISSAN Pathfinder (rok výroby 2012) – predané cez **oficiálneho predajcu** za sumu 20 995 eur, z časti sme kúpnu cenu hradili z úveru od banky vo výške 15 000 eur (splácaný v 36 splátkach po 477,87 eura mesačne, posledná splátka bola 15. júna 2020). Zostatok bol hradený z úspor (3 210 eur) .
- v majetkovom priznaní aktuálne ešte uvádzam spoluvlastnícky podiel môjho maloletého dieťaťa k 2-izbového bytu a garáži– stavaného v rokoch 2002-2003 (cena výstavby celkom 65.000,-eur), ktorý sme pred pár rokmi s manželom darovali našim deťom. Tento byt je dlhodobo v prenájme.

Poznamenávam, že obaja s manželom nepretržite od skončenia školy pracujeme a poberáme pravidelný a všeobecne k situácii v spoločnosti, nie malý príjem. V období rokov 1998 až 2003 som vykonávala advokátsku činnosť. Moja mama bola advokátka celý svoj profesijný život až do svojho predčasného úmrtia a otec pracoval naplno do svojich 70 rokov ako výskumný pracovník, pričom pôsobil dlhé roky aj v medzinárodnom prostredí na rôznych projektoch (v rámci OSN). Rodičia nám pomáhali celý svoj aktívny život a dnes dúfam, že aspoň otcovi, pretože mamička už nežije, budem vedieť, aspoň osobnou starostlivosťou v jeho starobe a chorobe, vrátiť aspoň časť z jeho láskavej pomoci.

11. Navrhovatelia ďalej vo svojom návrhu uvádzajú, že *si nevedia predstaviť, ako by predsedníčka súdnej rady pri požiadavke vážne neohroziť dôveryhodnosť súdnictva objasňovala (aj väzobné) trestné stíhanie 14 sudkýň a sudcov (jeden bývalý), rozsiahlu korupciu v justícii, viaceré závažné podozrenia, že sudcovia sa nechali ovládať mafiánom a stratili svoju nestrannosť a nezávislosť.*

Nástroje na vyšetovanie trestnej činnosti majú orgány činné v trestnom konaní. Obhajobu a objasňovanie svojich konaní si jednotliví obvinení sudcovia vedú sami, resp. prostredníctvom svojich právnych zástupcov. V tomto smere tu nie je žiadny priestor pre predsedu súdnej rady a takúto činnosť ani nevykonávam.

12. Navrhovatelia mi vytkli pasivitu *pri podozreniach, ktoré sa v médiách objavili dňa 30. apríla 2020*, že bývalý sudca Juraj Sopoliga ovplyvňoval svojho synovca Františka Moznera na najvyššom súde pri rozhodovaní o väzbe pre Mariána Kočnera. Ďalej uvádzajú, že som nevyvinula *žiadne úsilie, aby som zistila, či tieto podozrenia*, v ktorých sa objavovali viaceré mená (Šišková, Švecová, Duľa, Sklenka) *by sa mohli zakladať na pravde alebo či ide len o výmysel Kočnera a jeho spolupáchateľov*, ktorý vyplynul z ďalšej časti Threemy.

Navrhovatelia mi v tejto časti vytkli, že som sa po 30. apríli 2020 nevyjadrila aj k osobám, ktoré nespádajú do mojej kompetencie (nie sú sudcami všeobecného súdu).

Len okrajom uvádzam, že k zverejnenej komunikácii publikovanej dňa 30. apríla 2020 sa nevyjadrila ani komisia na preverenie informácií, ktorá má na základe uznesenia súdnej rady č. 218/2019 z 28. októbra 2019 rozšírený mandát aj na preverovanie konania ďalších sudcov zverejnených v komunikácii Threema. Navyše po prednesení správy o činnosti tejto komisie na zasadnutí súdnej rady **dňa 26. mája 2020** bola členom komisie JUDr. Mészárosom vznesená otázka, či je opodstatnené, aby komisia pokračovala v činnosti, a či je potrebné doplniť chýbajúcich členov. Prof. JUDr. Mazák, PhD. skonštatoval, že komisia splnila svoj účel a navrhol ponechať komisiu ako pomocný orgán zatiaľ bez doplnenia členov, lebo nevieme, či bude mať súdna rada potrebu vykonávania činnosti prostredníctvom tejto komisie v budúcnosti. Uviedol tiež, že ak by sa takáto potreba prejavila, vie súdna rada dodatočne doplniť chýbajúcich členov. **Na tomto základe súdna rada rozhodla o spočívaní činnosti tejto komisie.** Ani na **zasadnutí súdnej rady v máji 2020** teda nevyvstala požiadavka preveriť informácie zverejnené v apríli 2020 a aj navrhovatelia svojimi hlasmi rozhodli o spočívaní činnosti komisie pre aktuálne splnenie jej úlohy.

K publikovaným informáciám (zverejneným 30. apríla 2020) o podozrení z ovplyvňovania rozhodovania o väzbe M. K. v roku 2018 som reagovala oznámením, že JUDr. Mozner bude požiadaný na podanie vysvetlenia súdnej rade. Je potrebné uviesť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky po zverejnení týchto informácií dňa 30. apríla 2020 oznámil oficiálne stanovisko členov senátu, že neboli kontaktovaní ani ovplyvňovaní pri ich rozhodovaní o vzatí M. K. do väzby. Napokon, ako vec (vzatie do väzby) dopadla, vyplýva z rozhodnutia senátu JUDr. Moznera (M.K. bol vzatý do väzby). Tvrdenie, že je vec „vybavená“ v prospech M. K., teda nezodpovedá realite. Rovnako médiá po uvedenom dátume publikovali stanovisko JUDr. Sopoligu, ktorý informáciu označil za ohováranie pre jej jednoznačnú nepravdivosť. K uvedenej otázke sa JUDr. Mozner vyjadroval aj na zasadnutí súdnej rady dňa 25. mája 2020. **Treba teda podotknúť, že konkrétne medializované informácie vysvetľovali už samotní dotknutí sudcovia, a to verejne, aj na zasadnutí súdnej rady.**

13. Navrhovatelia mi ďalej vytkli, že aj *v poslednom rozhovore pre SME som zotrvala na tom, že majetkové priznania sudkýň a sudcov boli preverované v súlade so zákonom, hoci sa už preukázalo, že viacerí z nich si žili nad pomery svojich zárobkov a iných príjmov. Za celé tri roky sa podľa predsedníčky súdnej rady nevyskytli nijaké nezrovnalosti; svedčí to o formálnom vykonaní tejto pôsobnosti súdnej rady, ktorá končila krátkou správou, že sa nič nezistilo.*

Súdna rada každoročne v medziach daných aktuálnou účinnou právnou úpravou, vyhodnocuje podané majetkové priznania na účely zistenia prírastku majetku sudcu. Ak tento prírastok zjavne presahuje sumu jeho platových pomerov, žiada od sudcu preukázanie pôvodu tohto majetkového prírastku. Ako už bolo uvedené v tomto stanovisku, komisia na vyhodnocovanie majetkových priznaní sa bez akýchkoľvek limitov zaoberá všetkými majetkovými prírastkami sudcu, uvedenými v majetkovom priznaní. Jednotliví členovia komisie uvedú mená sudcov, u ktorých majú pochybnosti vo vzťahu k zistenému majetkovému prírastku týchto sudcov. Týchto sudcov som následne vyzývala na podanie vysvetlenia, ktoré vyhodnocovala komisia, či je dostatočné alebo nie a až následne bola predložená správa súdnej rade. Ak sú pochybnosti súdnej rady o statočnosti pôvodu majetkového prírastku alebo hodnovernosti ním preukazovaných skutočností týkajúcich sa pôvodu majetkového prírastku, môže súdna rada podať ministrovi podnet na začatie disciplinárneho konania voči sudcovi.

Súdna rada počas môjho predsedovania v tomto smere mohla postupovať pri vyhodnocovaní majetkových prírastkov sudcov za rok 2016, 2017 a 2018 a aj postupovala len v uvedenom zákonnom rámci. Majetkové priznania za rok 2019 sa ešte len budú vyhodnocovať. Keďže súdna rada postupovala v uvedenom zákonnom rámci, nevidela som dôvod na zmenu môjho stanoviska. Opakujem, súdna rada preveruje tie prírastky majetku, ktoré sudca v majetkovom priznaní uvedie. V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa platného zákona sudca nie je povinný uvádzať majetok svojich plnoletých detí, majetok rodičov, starých rodičov, sesterníc, bratrancov, právnických osôb, v ktorých má blízka osoba sudcu

majetkovú účasť a pod. Tieto majetky preto ani nemôže súdna rada vyhodnocovať. Iná skutočnosť však je, že je žiaduce vzhľadom na aktuálnu situáciu, spolupracovať na príprave novej právnej úpravy, ktorá by zabezpečila dôslednejšie preverovanie nielen sudcov, ale aj ostatných verejných činiteľov.

Na záver si dovoľujem uviesť, že proces smerujúci k nadobudnutiu dôvery verejnosti v súdnictvo vnímam ako proces, ktorý pozostáva z vyvodzovania disciplinárnej alebo trestnoprávnej zodpovednosti sudcov, ktorí sa spreneverili svojmu povolaniu alebo si neplnia svoje povinnosti, ďalej z procesu skvalitnenia výberu sudcov, skvalitnenia prípravy na sudcovské povolanie, zlepšenie celoživotného vzdelávania sudcov zameraného najmä na skvalitnenie rozhodovacej činnosti (totiž len kvalitne odôvodnenému, jasnému, zrozumiteľnému a spravodlivému rozhodnutiu bude verejnosť veriť), ale aj v oblasti etiky tak pri vykonávaní sudcovskej činnosti, ako aj mimo tento výkon a v neposlednom rade aj z efektívneho nastavenia výkonu súdnictva - nastavenia a zabezpečenia podmienok pre sudcov, zamestnancov súdov a súdov ako takých tak, aby mohli efektívne a kvalitne vykonávať svoju úlohu v spoločnosti.

V Bratislave 23. júna 2020

JUDr. Lenka Praženková